

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜYLE İLGİLİ TÜRKİYE'DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

A REVIEW OF POSTGRADUATE STUDIES ON SPECIFIC LEARNING DISABILITIES IN EARLY CHILDHOOD IN TURKEY

Ebru ILIMAN¹

ÖZ: Bu çalışmada Türkiye’de erken çocukluk döneminde özel öğrenme güçlüğüyle ilgili yapılan lisansüstü tezlerinin gözden geçirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla belirlenen ölçütleri karşılayan çalışmalar doküman incelemesi yöntemi ile incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda elde edilen verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmalar; amaç, çalışma alanı, katılımcıların demografik özellikleri, araştırma yöntemi-deseni, araştırmaların yıllara göre dağılımı, araştırma türü, gerçekleştirildiği anabilim dalı ve bulgular değişkenlerine göre incelenmiştir. YÖK Tez Merkezi ve Google Akademik veri tabanlarında “öğrenme güçlüğü”, “özel öğrenme güçlüğü”, “öğrenme bozukluğu”, “okuma güçlüğü”, “okuma bozukluğu”, “yazma güçlüğü”, “yazma bozukluğu”, “matematik güçlüğü”, “matematik bozukluğu”, “disleksi”, “disgrafi” ve “diskalkuli” anahtar kelimeleriyle tarama yapılarak 692 teze ulaşılmıştır. Erken çocukluk dönemi yaş ölçütünü karşılayan 56 tez incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda; son yıllarda bu alanda yapılan çalışmaların sayısının giderek arttığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar genellikle eğitim alanında yoğunlaşsa da, çalışmaların farklı bilim dallarında, geniş bir yelpazede yapıldığı görülmektedir. Ayrıca incelenen tezlerde, özel öğrenme güçlüğü’nün genellikle ilkökul döneminde tanılandığı görülmektedir. Özel öğrenme güçlüğü için çok önemli olan erken müdahalenin öneminin farkına varılabilmesi için ve erken çocukluk dönemi özel öğrenme güçlüğü belirtilerinin ortaya konabilmesi için okul öncesi dönemde yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye’de erken çocukluk dönemi özel öğrenme güçlüğü ile ilgili alanyazının gelişmesi için disiplinlerarası çalışmalar başta olmak üzere bu alanda yapılan bilimsel araştırmalarının sayısının artması gerekmektedir.

Anahtar sözcükler:Erken çocukluk, özel öğrenme güçlüğü, okuma güçlüğü, yazma güçlüğü, matematik güçlüğü.

ABSTRACT: In this study, it is aimed to review the postgraduate dissertations on specific learning disabilities in early childhood in Turkey. For this purpose, the studies meeting the determined criteria were examined with the document analysis method. In the analysis of the data obtained as a result of this examination, the descriptive analysis method was used. The studies were examined according to the variables; purpose, field of study, demographic characteristics of the participants, research method-pattern, distribution of studies according to years, research type, department and findings. YÖK Thesis Center and Google Scholar databases were searched and 692 dissertations were reached by scanning with the keywords "learning disability", "specific learning disability", "learning disability", "reading disability", "reading disability", "writing disability", "writing disability", "mathematics difficulty", "mathematics disorder", "dyslexia", "dysgraphia" and "dyscalculia". 56 dissertations that met the early childhood age criteria were examined. As a result of the examination; in recent years, it is seen that the number of studies in this field has increased gradually. Although the studies are generally concentrated in the field of education, it is seen that the studies are carried out in a wide range of different disciplines. In addition, in the theses examined, it is seen that specific learning difficulties are usually diagnosed in primary school period. There is a need for studies to be carried out in the pre-school period in order to recognize the importance of the early intervention, which is very important for specific learning disabilities, and to reveal the symptoms of specific learning disabilities in early childhood. In order to develop the literature on early childhood learning disability in Turkey, it is necessary to increase the number of scientific researches in this field especially interdisciplinary studies.

Keywords:Early childhood, specific learning disabilities, reading disability, writing disability, mathematics disability.

Bu makaleye atf vermek için:

Ilıman, E. (2023). Erken çocukluk döneminde özel öğrenme güçlüğüyle ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi, *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 381-400.

Cite this article as:

Ilıman, E. (2023). A review of postgraduate studies on specific learning disabilities in early childhood in Turkey. *Trakya Journal of Education*, 13(1), 381-400.

¹Uzm., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir/Türkiye, e-mail: ebruiliman@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6087-9406

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

When the definition of specific learning disability is evaluated in the historical process, it is seen that it is in a constantly evolving and changing cycle, as in many special education categories (Melekoğlu & Çakıroğlu, 2015). In the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-IV (DSM-IV), specific learning disabilities (SLD) are classified in the category of "Disorders that are usually first diagnosed in infancy, childhood or adolescence". It has been defined as reading disabilities, mathematics disabilities, written expression disabilities and SLD that cannot be specified otherwise. In DSM-V, SLD is defined as a neurobiological disorder in which difficulties in the acquisition and application of speaking, listening, reading, writing, reasoning and mathematics skills are evident in individuals with normal or above-normal intelligence levels.

Early childhood period which forms the basis of human life is the most important and critical stage of child development (Diken, 2010). Although this period is defined as between the ages of zero and six in many sources (Diken, 2010), some sources state that this period covers the period between the ages of zero and eight (UNICEF, 2001). This period is of vital importance as it is the year when basic knowledge and skills are acquired and the foundations of child development are laid. The early childhood period is the period in which the cognitive, personality, language, social, emotional and physical development areas of the child are the fastest (Diken, 2010) and this period also includes different processes that occur simultaneously and sequentially such as growth and development (Bekman and Gürlesel, 2010). 2005). This period is also called critical years because the foundation to be formed at an early age will affect the whole life of the child (Diken, 2010) and the developmental areas in this period are very interrelated (Oktay, 2002).

SLD is a developmental problem that starts from the birth of the child. However, the diagnosis of SLD is mostly seen in the primary school period when the child starts school. The symptoms also appear in the pre-school period, but when the child starts school, the symptoms are more noticeable (Saday Duman, 2014). In the pre-school period, these individuals experience a number of problems in language development, attention, motor development, social and emotional areas. The correct evaluation and handling of these symptoms by families and specialists is important in terms of diagnosis and initiation of appropriate treatment (Özyürek, 2019).

Many studies in the SLD literature emphasize the importance of early diagnosis and intervention, and Aslan (2015) also draws attention to the need for early diagnosis of SLD, especially in the pre-school period. If the children in the risk group can be identified in the pre-school period and supported with appropriate intervention programs, the probability of being diagnosed with SLD can be greatly reduced. It is aimed to improve the general developmental levels of children with appropriate intervention programs.

Method

The aim of this research is to examine the postgraduate studies conducted in Turkey on students who are diagnosed with a specific learning disability in early childhood or who are at risk of learning disability. For this purpose, answers to the following questions were sought.

Studies in the field of specific learning difficulties in early childhood;

- What is their distribution according to their purpose?
- What is the distribution according to the fields of study?
- What is the distribution according to demographic characteristics?
- What is the distribution according to research method-pattern?
- What is the distribution by years?
- What is the distribution according to the type of research and the distribution according to the departments in which it is carried out?
- What is the distribution according to the results?

For this purpose, the studies meeting the criteria determined were examined with the document analysis method. Document analysis includes reaching the data sources in line with the determined purposes and evaluating the content obtained from these sources (Karasar, 2005). The data were obtained from electronic resources. In the analysis of the data obtained as a result of the document analysis, the descriptive analysis method was used. In line with the purpose of the research, the dissertations were searched in the databases of the National Thesis Center and Google Scholar using the keywords “learning disability”, “specific learning disability”, “learning disorder”, “reading disability”, “reading disorder”, “writing disability”, “writing disorder”, “math disability”, “math disorder”, “dyslexia”, “dysgraphia” and “dyscalculia”. 692 dissertations thought to be related to these keywords were reviewed. 56 dissertations meeting the early childhood age criteria for students with specific learning difficulties or at risk were examined.

Findings

A total of 1977 students, 440 teachers and 12 experts participated in the study. A total of 1850 parents participated in the scale development studies. In 11 studies, no information was provided on the gender of the participants. Out of 1721 students, 803 are girls and 936 are boys. In the studies examined, students are mostly between the ages of 5-8.

The applied technique, strategy or training programs have been effective and an increase in students' performance has been observed. (Demirkol, 2012; Mutlu, 2016; Çınar Özdemir, 2006; Koç, 2018; Çolak, 2019; Topalca, 2019; Kuzucu Örgü, 2018; Karataş, 2019; Yılmaz, 2006; Altunbaş Yavuz, 2016; Özbek, 2014; Ege, 2019; Yücel, 2009; Sağlam, 2019; Şahin, 2018; Ün, 2009; Vidin, 2013; Hopcan, 2013; Doğan, 2012; Seçil Karamuklu, 2018; Balıkçı, 2020; Kaşdemir, 2020; Pehlevan, 2020; Akın, 2020; Atmaca, 2020; Urfalıoğlu-Eroğlu, 2020; Sirem, 2020; Uz Hasırcı, 2020; Küçükköy, 2020).

A significant difference was observed between the groups in comparison and evaluation studies. (Gürel, 2018; Çelikağ, 2015; Baydık, 2002; Seçkin, 2012; Altındağ Kumaş, 2014; Pekel, 2010; Özen, 2011; Anğay, 2016; Dikeç, 2017; Albeyoğlu, 2021). No significant difference was observed between the groups in comparison and evaluation studies. (Atçeken, 2018; Kuru Balta, 2016; Atmaca, 2020). The developed scale-model was found to be valid and reliable (Oral, 2017; Okur, 2019; Çoştu, 2019). In the study of Çelik (2020), solutions were developed with the prevention studies before the problems occurred.

Discussion and Conclusion

Within the scope of this study, 56 dissertations made in Turkey about students with early childhood learning difficulties or at risk of learning difficulties were examined. It is seen that the number of dissertations in this field has increased rapidly in recent years. When the methods of the dissertations discussed in this study are examined, it is seen that 15 studies were carried out in the scanning method. When the researches in the field of early childhood SLD were examined, 42 master's thesis and 13 doctoral dissertations were found. SLD are usually diagnosed in primary school. As a result, although the number of studies on SLD in early childhood in Turkey is increasing, studies in pre-school period are limited and new studies are needed.

GİRİŞ

ÖÖG (ÖÖG) tanımı sürekli değişen ve gelişen bir döngü içerisindedir (Melekoğlu ve Çakıroğlu, 2015). Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı-IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-IV- DSM-IV)'ında ÖÖG “*Genellikle ilk kez bebeklik, çocukluk ya da ergenlik döneminde tanısı konan bozukluklar*” kategorisinde sınıflandırılmış; okuma güçlüğü, matematik güçlüğü, yazılı anlatım güçlüğü ve başka türlü adlandırılmayan ÖÖG alt grupları olarak tanımlanmıştır. DSM IV ile tanımlanan okuma güçlüğü, yazılı anlatım güçlüğü ve matematik güçlüğü DSM V ile tek bir başlık altında toplanmıştır. DSM-V'te ÖÖG; normal ya da normalin üstünde zekâ düzeyine sahip bireylerde okuma, yazma, konuşma, dinleme, mantık yürütme ve matematik becerilerinin kazanılmasında, uygulanmasında güçlüklerin belirgin olduğu nörobiyolojik bir bozukluk olarak

tanımlanmaktadır (APA, 2013). ÖÖG; yazılı anlatım güçlüğü (disgrafi), okuma güçlüğü (disleksi), matematik güçlüğü (diskalkuli) olarak Tablo 1’de üç başlıkta ele alınmıştır.

Tablo 1.

Özel öğrenme güçlüğü çeşitleri

1.Okuma Güçlüğü (Disleksi)	Okuma güçlüğü; kelime okuma doğruluğu, okuma hızı veya okuma akıcılığı ve okuduğunu anlama alt becerilerini içermektedir. En yaygın görülen ÖÖG türüdür. Disleksi, doğru veya akıcı kelime tanıma, zayıf kod çözme ve zayıf heceleme becerileri ile ilgili problemlerle karakterize edilen bir öğrenme güçlüğü modelini ifade etmek için kullanılan alternatif bir terimdir. Disleksi, bu belirli güçlük modelini belirtmek için kullanılıyorsa, okuduğunu anlama veya matematik muhakemesi ile ilgili güçlükler gibi mevcut olan ek güçlükleri de belirtmek önemlidir (APA, 2013).
2.Yazılı Anlatım Güçlüğü (Disgrafi):	Yazılı anlatım/yazma güçlüğü; yazım/heceleme doğruluğu, dilbilgisi ve noktalama doğruluğu, yazılı ifadenin netliği veya düzeni alt becerilerini içermektedir. Yazılı anlatım güçlüğü olan öğrenciler, harf yazma, noktalama işaretlerini düzgün bir şekilde kullanma, dilbilgisi kurallarına uyma, yazılı anlatımı doğru bir şekilde yerine getirmede güçlük yaşamaktadır (APA, 2013).
3.Matematik Güçlüğü (Diskalkuli):	Matematik güçlüğü; sayı duygusu, aritmetik olguların ezberlenmesi, doğru veya akıcı hesaplama, doğru matematik muhakeme alt becerilerini içermektedir. Diskalkuli, sayısal bilgileri işleme, aritmetik olguları öğrenme ve doğru veya akıcı hesaplamalar yapma sorunları ile karakterize edilen bir güçlük modelini ifade etmek için kullanılan alternatif bir terimdir. Matematiksel güçlüklerin bu özel modelini belirtmek için diskalkuli kullanılıyorsa, matematik muhakemesi veya kelime muhakemesi doğruluğu gibi mevcut ek güçlükleri de belirtmek önemlidir (APA, 2013).

Erken çocukluk dönemi, insan hayatının temelini oluşturan, çocuk gelişiminin en önemli ve kritik evresidir (Diken, 2010). Bu dönem birçok kaynakta sıfır ile altı yaşları arası olarak tanımlansa da (Diken, 2010), bazı kaynaklar bu dönemin sıfır ile sekiz yaş arasındaki dönemi kapsadığını belirtmektedir (UNICEF, 2001). Bu dönem temel bilgi ve becerilerin kazanıldığı ve gelişimin temellerinin atıldığı yıllar olması nedeniyle hayati öneme sahiptir. Erken çocukluk dönemi, çocuğun bilişsel, kişilik, dil, sosyal, duygusal ve fiziksel gelişim alanlarının en hızlı olduğu dönemdir (Diken, 2010) ve bu dönem büyüme ve gelişme gibi eş zamanlı ve ardışık olarak meydana gelen farklı süreçleri de içermektedir (Bekman ve Gürlesel, 2005). Erken yaşlarda oluşturulacak temelin çocuğun tüm hayatını etkileyecek olması ve (Diken, 2010) bu dönemdeki gelişim alanlarının birbiriyle ilişkisinin çok fazla olması sebebiyle bu dönem kritik yıllar olarak da adlandırılmaktadır (Oktay, 2002).

ÖÖG çocuğun doğumundan itibaren başlayan gelişimsel bir problemdir. Ancak ÖÖG tanısı daha çok çocuğun okula başlamasıyla birlikte ilkökul döneminde konulmaktadır. Okul öncesi dönemde de belirtiler kendini göstermektedir ancak çocuk okula başlayınca belirtiler daha fazla göze çarpmaktadır (Saday Duman, 2014). Bu bireylerde okul öncesi dönemde; dikkat, dil gelişimi, motor gelişim, duygusal ve sosyal alanlarda birtakım güçlükler yaşanmaktadır. Var olan belirtilerin uzmanlar ve aileler tarafından doğru değerlendirilmesi, doğru ve erken tanı konulması, uygun tedaviye başlanması açısından önem taşımaktadır (Özyürek, 2019). Aslan'a (2015) göre erken çocukluk döneminde ÖÖG uzaysal-zamansal süreçlerde, işitsel, görsel ve dokunsal süreçlerde ve denge ile motor kontrolünde kendini göstermektedir. Yapılan araştırmalara göre erken çocukluk dönemi ÖÖG belirtileri Tablo 2’de şu şekilde gruplandırılmıştır:

Tablo 2.

Erken çocukluk dönemi özel öğrenme güçlüğü belirtileri

1. İşitsel Bellek Sorunları:	İşitsel bellek, çözümlenme ve fonolojik farkındalık ile ilgili sıkıntılar, Doğru kelime yapısı ve sırası ile konuşmada, ritmik oyunlara ve etkinliklere katılmada, konuşurken kelimeleri düzgün telaffuz etmede, yüksek sesle okunan hikâyeleri anlamakta güçlük, Kısıtlı sözcük dağarcığı, basit sözcükleri karıştırmak, sözcük-hece çevirmek, bazı harfleri karıştırmak, sözcük bulma ve isimlendirmede, kafiyeli sözcükleri kullanmada, harf-ses ilişkisini öğrenmede, yönergeleri akılda tutmada güçlük (Doğan, 2012).
2. Görsel Bellek Sorunları:	Görsel hafızaları, görsel ayırma yetenekleri, uzaklık ve derinlik algıları ile ilgili sıkıntılar, Görsel figür-zemin ayırt etmede, geometrik şekilleri çizmede güçlük ve çizime karşı isteksizlik (Özat, 2010).
3. Dokunarak Ayırma Sorunları:	Gözleri kapalıyken avuçlarına çizilen şekli veya sayıyı ayırt etmede güçlük (Doğan, 2012).
4. Dil Sorunları:	Dilin gramer yapısına uygun bir şekilde cümle oluşturmada, kendilerini ifade etmede güçlük (Özat, 2010), Söz dizimi, dilin morfolojisi, farkındalık, kelime anlama, cümleleri anlama, konuşma seslerini anlama, sözel bellek ve konuşmanın üretilmesi ses ve sözcük tanıma ile ilişkili sorunlar (Doğan, 2012).
5. Zaman ve Organizasyon Sorunları:	Zamanı iyi kullanma güçlüğü (Özat, 2010), Uyaranları sınıflamada ve gruplamada güçlük (Doğan, 2012).
6. Oryantasyon Sorunları:	Yön bulmada, sağ-sol ayırt etmede, mekânda yönelme ve pozisyon almada güçlük (Doğan, 2012), Mesafe konuşanda ve ölçümlerde güçlük (Özat, 2010), Ön-arka gibi kavramları öğrenmede ve rutine devam etmede güçlük (Doğan, 2012).
7. Motor Koordinasyon Sorunları:	Motor ve el-göz koordinasyon yetersizliği (Özat, 2010), Kalemi hatalı tutma, çizim ve kopyalama konusunda motivasyon eksikliği, Geometrik şekilleri çizmede, düğme iliklemede, çatal-kaşık-makas vb. kullanmada, ayakkabı bağlamada güçlük (Doğan, 2012).
8. Sosyal-Duygusal Davranış Sorunları:	Çevreleriyle ve özellikle yaşlılarıyla uyum ve iletişim problemleri, İkincil davranış bozuklukları (Özat, 2010).

ÖÖG literatüründe birçok araştırma erken tanı ve müdahalenin önemini vurgulamaktadır ve Aslan (2015) da çalışmasında ÖÖG erken tanısının özellikle okul öncesi dönemde konulması gerektiğine dikkat çekmektedir. Risk grubundaki çocuklar okul öncesi dönemde belirlenebilir ve uygun müdahale programları ile desteklenirse ÖÖG ile tanılanma olasılıklarının büyük oranda azalabilmektedir. Uygun müdahale programları ile çocukların genel gelişimsel düzeylerinin gelişmesi yani; dikkat, kaba-ince motor becerileri, alıcı-ifade edici dil becerileri, sosyal beceriler, erken okur-yazarlık becerilerinin gelişmesi ve ilerleyen yıllarda gerekli olacak akademik beceriler için sağlam bir temel oluşturulması amaçlanmaktadır (Doğan, 2012). Erken tanıyla birlikte vakit kaybetmeden eğitime başlanırsa çocuklar yaşlılarına yetişebilmekte ve gerçek potansiyellerini ortaya koyabilmektedir (Demir, 2005). Buna yönelik olarak, erken çocukluk döneminde ÖÖG tanısı almış veya öğrenme güçlüğü riski altında olan öğrencilerle ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Erken çocukluk döneminde ÖÖG çalışmalarının hangi amaçlarla yapıldığı, çoğunlukla hangi yaş grubuyla çalışıldığı, çalışmaların nasıl desenlendiğine ilişkin bilgi sağlaması, çalışmaların güçlü yönlerinin ve geliştirilmesi gereken kısımlarının ortaya konması açısından uygulamacılara ve araştırmacılara katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Ayrıca erken çocukluk dönemi ÖÖG çalışmalarının gösterdiği eğilimin belirlenmesi ve daha sonra yapılacak çalışmalarda ne tür araştırmaların desenlenmesi gerektiğinin belirlenmesi konusunda alanyazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, erken çocukluk döneminde ÖÖG tanısı almış veya öğrenme güçlüğü riski altında olan öğrencilerle ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Erken çocukluk döneminde ÖÖG alanında yapılan çalışmaların;

- amaçlarına göre dağılımı nedir?
- alanlarına göre dağılımı nedir?
- demografik özelliklerine göre dağılımı nedir?
- araştırma yöntemine-desenine göre dağılımı nedir?
- yıllara göre dağılımı nedir?
- araştırma türüne göre dağılımı ve gerçekleştirildiği anabilim dallarına göre dağılımı nedir?
- sonuçlarına göre dağılımı nedir?

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada erken çocukluk dönemi ÖÖG olan öğrencilerle ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda belirlenen ölçütleri karşılayan çalışmalar doküman incelemesi yöntemi ile incelenmiştir. Doküman incelemesi; belirlenen amaçlar doğrultusunda veri kaynaklarına ulaşılmasını ve bu kaynaklardan elde edilen içeriklerin değerlendirilmesini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Tarama yapılırken çalışmaların; ÖÖG olan veya risk altındaki öğrencilere yönelik olması, yüksek lisans tezi, tıpta uzmanlık tezi ve doktora tezi olarak yayımlanmış olması, erken çocukluk dönemini kapsayan yaş aralığını kapsamaması ölçütleri göz önünde bulundurulmuştur. Doküman incelemesi sonucunda elde edilen verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Erken çocukluk dönemi ÖÖG olan veya öğrenme güçlüğü riski taşıyan öğrencilerle ilgili yapılan tez çalışmalarını belirlemek üzere Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) internet sitesinden tarama yapılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda tezler için YÖK Tez Merkezi ve Google Akademik veritabanlarında; “öğrenme güçlüğü”, “özel öğrenme güçlüğü”, “öğrenme bozukluğu”, “okuma güçlüğü”, “okuma bozukluğu”, “yazma güçlüğü”, “yazma bozukluğu”, “matematik güçlüğü”, “matematik bozukluğu”, “disleksi”, “disgrafi” ve “diskalkuli” anahtar sözcükleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Bu anahtar sözcükler ile ilgili olduğu düşünülen 692 teze ulaşılmıştır. ÖÖG olan veya risk altındaki öğrencilere yönelik erken çocukluk dönemi ölçütünü karşılayan 56 tez incelenmiştir.

Belirtilen veri tabanlarında ilgili anahtar sözcükler kullanılarak ulaşılan tezler: (a) ÖÖG olan veya öğrenme güçlüğü riski olan öğrencilere yönelik olması (özel öğrenme-okuma-yazma-matematik güçlüğü). (b) Çalışmaların Türkiye’de yayımlanan yüksek lisans tezi, doktora tezi veya tıpta uzmanlık tezi olması. (c) Çalışmaların erken çocukluk dönemini kapsayan yaş aralığında olması ölçütlerine göre gruplandırılmıştır. Çalışmaya dâhil edilme ölçütlerini karşılamayan makaleler çıkarılarak 56 tezin kullanılmasına karar verilmiştir. Daha fazla teze ulaşılabilmesi için tezin yapıldığı yıl ya da bölüm önkoşul olarak belirlenmemiştir.

Tarama güvenilirliğini sağlamak için; özel eğitim alanında uzman birinden belirlenen veri tabanlarında, aynı anahtar kelimeleri kullanarak tarama yapılması istenmiştir. Yapılan tarama sonucunda araştırmacılar aynı sayıda teze ulaşmıştır. Kodlayıcı güvenilirliği %100 olarak hesaplanmıştır.

BULGULAR

Türkiye’de yayımlanan 56 tez ile ilgili, her başlığa ait bulgular aşağıda sunulmaktadır:

İncelenen Araştırmaların Amaçlarına İlişkin Bulgular

Bu çalışmada incelenen tezlerin konuları incelendiğinde 56 araştırmanın; 15’i (%27) değerlendirme ve inceleme çalışmaları, 13’ü (%23) bir teknik, strateji ya da eğitim programının incelenmesi, 9’u (%16) karşılaştırma çalışmaları, 8’i (%14) etkililik çalışmaları, 8’i (%14) geliştirme ve ölçek çalışmaları, 3’ü (%6) tarama çalışmalarıdır. Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3.

İncelenen araştırmaların amaçlarına ilişkin bulgular

	Sıklık	Yüzde
Değerlendirme ve inceleme çalışmaları içeren lisansüstü tezler	15	27
Bir teknik, strateji ya da eğitim programının incelendiği lisansüstü tezler	13	23
Karşılaştırma çalışmaları içeren lisansüstü tezler	9	16
Etkililik çalışmalarını içeren lisansüstü tezler	8	14
Geliştirme ve ölçek çalışmalarının yapıldığı lisansüstü tezler	8	14
Tarama çalışmalarının yapıldığı lisansüstü tezler	3	6
Toplam	56	100

İncelenen Araştırmaların Alanlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaların 19’u (%34) ÖÖG, 15’i (%27) okuma-yazma güçlüğünü, 9’u (%16) okuma güçlüğünü, 6’sı (%11) ÖÖG riskini, 4’ü (%7) matematik güçlüğünü, 3’ü (%5) yazma güçlüğünü konu almıştır. Tablo 4’te gösterilmektedir.

Tablo 4.

İncelenen araştırmaların alanlarına ilişkin bulgular

	Sıklık	Yüzde
Özel öğrenme güçlüğü	19	34
Okuma-yazma güçlüğü	15	27
Okuma güçlüğü	9	16
Özel öğrenme güçlüğü riski	6	11
Matematik güçlüğü	4	7
Yazma güçlüğü	3	5
Toplam	56	100

İncelenen Araştırmalarda Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Bu çalışmadaki katılımcılar incelendiğinde 56 araştırmanın 7’si (%13) okul öncesi dönem, 10’u (%18) 2. sınıf, 11’i (%19) 3. sınıf, sınıfa giden öğrencilere yönelik yapılan çalışmalarıdır. Tablo 5’te gösterilmektedir.

Tablo 5.

İncelenen araştırmaların demografik özelliklerine ilişkin bulgular

	Sıklık	Yüzde
3. sınıf - 8 yaş	11	19
2. sınıf - 7 yaş	10	18
Okul öncesi - 5 yaş	7	13

Çalışmaya toplam 1977 öğrenci, 440 öğretmen ve 12 uzman katılmıştır. Yapılan ölçek geliştirme çalışmalarına toplam 1850 ebeveyn katılmıştır. 11 çalışmada katılımcıların cinsiyetine dair

bilgi verilmemiştir. 1721 öğrenciden 803'ü kız 936'sı erkektir. İncelenen araştırmalarda öğrenciler çoğunlukla 5-8 yaş aralığındadır.

İncelenen Araştırmaların Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Bu çalışmada incelenen 56 araştırmanın 39'u (%70) nicel araştırma, 13'ü (%23) nitel araştırma, 1'i (%2) geliştirme araştırması, 3'ü (%5) karma araştırma yöntemi çerçevesinde tasarlanmıştır. Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6.

İncelenen araştırmaların yöntemlerine ilişkin bulgular

	Sıklık	Yüzde
Geliştirme araştırması	1	2
Karma araştırma	3	5
Nicel araştırma	39	70
Nitel araştırma	13	23
Toplam	56	100

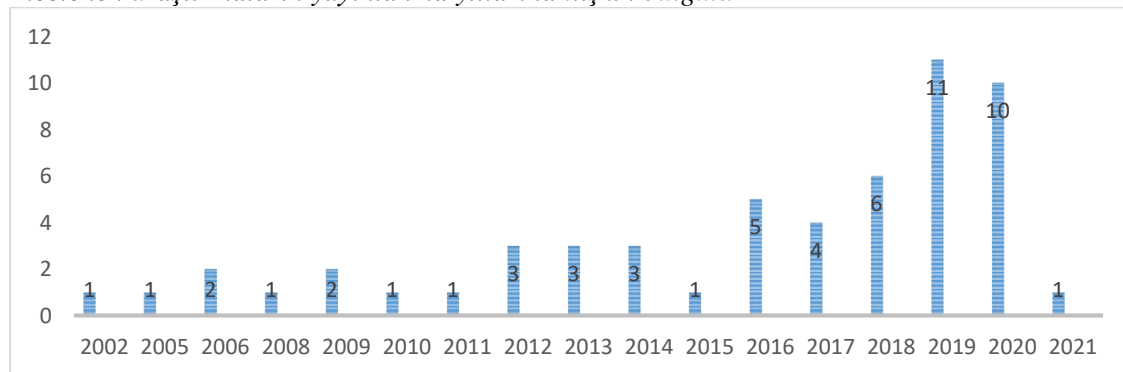
Bu çalışmada incelenen 56 araştırmanın; 15'i (%26) nicel araştırma - ilişkisel tarama modeli, 8'i (%14) deneysel araştırma - kontrol gruplu model, 7'si (%12) deneysel araştırma - ön test son test kontrol gruplu model, 1'i (%2) deneysel araştırma, ön test-son test tek gruplu model, 3'ü (%5) yarı deneysel araştırma - tek denekli araştırma-katılımcılar arası çoklu yoklama modeli, 2'si (%3) yarı deneysel araştırma- ön test son test kontrol gruplu model, 1'i (%2) yarı deneysel araştırma - tek denekli araştırma-değişen ölçütler modeli, 1'i (%2) yarı deneysel araştırma - tek denekli araştırma ön test-son testli model, 1'i (%2) yarı deneysel araştırma - tek denekli araştırma-katılımcılar arası çoklu başlama modeli; 10'u (%18) nitel araştırma - eylem araştırması, 1'i (%2) nitel araştırma - yarı yapılandırılmış görüşme, 1'i (%2) nitel araştırma - betimsel tarama modeli, 1'i (%2) nitel araştırma- durum çalışması; 1'i (%2) karma araştırma - eşit (eşdeğer) statülü çok aşamalı karma desen, 1'i (%2) karma araştırma, keşfedici sıralı desen, 1'i (%2) karma araştırma, ardışık açıklayıcı desen; 1'i (%2) geliştirme araştırması olarak desenlenmiştir.

İncelenen Araştırmaların Yayınlanma Yıllarına İlişkin Bulgular

Yapılan araştırmalar yıllara göre incelendiğinde 2002-2019 yılları arasında, 2008 yılından sonra her yıl en az bir tezin yayımlandığı gözlemlenmektedir. Son yıllarda yayımlanan tezlerin sayısında artış gözlemlenmektedir. En çok araştırmanın yayımlandığı yıl 11 tez (%20) ile 2019 yılı, ikinci olarak 10 tez (%18) ile 2020 yılı, üçüncü olarak da 6 tez (%11) ile 2018 yılı olduğu görülmektedir. Tablo 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7.

İncelenen araştırmaların yayınlanma yıllarına ilişkin bulgular

İncelenen Araştırmaların Türlerine ve Bilim Dallarına Göre Sınıflandırılmasına İlişkin Bulgular

Çalışmaya dâhil edilen 56 tezin 42'sinin (%75) yüksek lisans tezi, 13'ünün (%23) doktora tezi, 1'inin (% 2) tıpta uzmanlık tezi olduğu görülmektedir. Tablo 8'de gösterilmektedir.

Tablo 8.

İncelenen araştırmaların araştırma türüne ilişkin bulgular

Araştırma Türü	Sıklık	Yüzde
Yüksek Lisans Tezi	42	75
Doktora Tezi	13	23
Tıpta Uzmanlık Tezi	1	2
Toplam	56	100

Bu çalışmada incelenen tezlerin araştırma bilim dalları incelendiğinde en çok çalışılan alanlar şunlardır: Araştırmaların 15'i (%27) sınıf öğretmenliği, 9'u (%16) özel eğitim, 8'i (%15) psikoloji, 3'ü (%5) zihin engelliler eğitimi alanlarında gerçekleştirilmiştir. Tablo 9'da gösterilmektedir.

Tablo 9.

İncelenen araştırmaların araştırma bilim dallarına ilişkin bulgular

Araştırma Bilim Dalı	Sıklık	Yüzde
Anne Çocuk Sağlığı	1	2
Bilgisayar mühendisliği	1	2
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	2	3
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	1	2
Drama ve Eğitimi	2	3
Eğitim Bilimleri	1	2
Bilişsel Bilim	1	2
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon	1	2
Fizyoloji	1	2
İşitme Engellerin Eğitimi	1	2
Matematik Eğitimi	2	3
Odyoloji ve Konuşma Bozuklukları	1	2
Dil ve Konuşma Terapisi	1	2
Okul Öncesi	2	3
Özel Eğitim	9	16
Psikoloji	8	15
Sınıf Öğretmenliği	15	27
Temel Eğitim	2	3
İlköğretim	1	2
Zihin Engelliler Eğitimi	3	5
Toplam	56	100

İncelenen Araştırmaların Sonuçlara İlişkin Bulgular

Uygulanan teknik, strateji ya da eğitim programları etkili olmuştur ve öğrencilerin performansında artış gözlenmiştir (Demirkol, 2012; Mutlu, 2016; Çınar Özdemir, 2006; Koç, 2018; Çolak, 2019; Topalca, 2019; Kuzucu Örgü, 2018; Karataş, 2019; Yılmaz, 2006; Altunbaş Yavuz, 2016; Özbek, 2014; Ege, 2019; Yücel, 2009; Sağlam, 2019; Şahin, 2018; Ün, 2009; Vidin, 2013; Hopcan, 2013; Doğan, 2012; Seçil Karamuklu, 2018; Balıkçı, 2020; Kaşdemir, 2020; Pehlevan, 2020; Akın, 2020; Atmaca, 2020; Urfalıoğlu-Eroğlu, 2020; Sirem, 2020; Uz Hasırcı, 2020; Küçükköy, 2020).

Karşılaştırma ve değerlendirme çalışmalarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir (Gürel, 2018; Çelikağ, 2015; Baydık, 2002; Seçkin, 2012; Altındağ Kumaş, 2014; Pekel, 2010; Özen, 2011; Anğay, 2016; Dikeç, 2017; Albeyoğlu, 2021). Karşılaştırma ve değerlendirme çalışmalarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir (Atçeken, 2018; Kuru Balta, 2016; Atmaca, 2020).

Geliştirilen ölçeğin-modelin geçerli ve güvenilir olduğu saptanmıştır (Oral, 2017; Okur, 2019; Çoştu, 2019). Çelik (2020) çalışmasında, yapılan önleme çalışmaları ile sorunlar ortaya çıkmadan önce çözüm yolları geliştirilmiştir. İncelenen 56 çalışmaya ilişkin bulgular Tablo 10’da gösterilmektedir.

Tablo 10.

İncelenen araştırmaların amaç ve sonuçlarına ilişkin bulgular

Kaynak	Araştırmanın Amacı	Bulgular
Baydık, 2002	Okuma güçlüğü olan ve olmayan çocukların sözcük okuma becerilerini karşılaştırmak	Sonuçlar; okuma güçlüğü olmayan çocukların tüm sözcük okuma ölçümlerindeki performanslarının okuma güçlüğü olan çocukların performanslarından anlamlı olarak daha iyi olduğunu göstermiştir.
Demir, 2005	Okulöncesi ve ilköğretim birinci sınıfa devam eden öğrencilerde ÖÖG’Yİ belirlemek	Öğrenme güçlüğü belirti listesine göre ÖÖG riski bulunan bütün çocuklarda öğrenme güçlüğü olduğundan söz edilemese de öğrenme güçlüğü belirti listesi, öğrenme güçlüğü açısından riskli çocukları belirlemede kullanılmaktadır.
Çınar Özdemir, 2006	Disgrafi problemi olan çocuklarda üst ekstremite motor eğitiminin yazı yazma okunaklılığı üzerindeki etkisini incelemek	Sonuçlar; distal, proksimal ve distal-proksimal eğitim gruplarının yazı okunaklılığı, kas kuvveti, ince el becerileri, ince ve kaba kavrama kuvveti değerlerinin anlamlı olarak arttığını göstermiştir.
Yılmaz, 2006	3. sınıf öğrencilerinin sesli okuma hatalarını düzeltmede ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede tekrarlı okuma yönteminin etkisini incelemek	Öğrencilere uygulanan tekrarlı okuma yöntemi etkili olmuştur, öğrencilerin okuma ve anlama becerisinde önemli bir ilerleme gözlenmiştir.
Abolafya, 2008	Farklı okuma düzeylerine sahip öğrencilerde hızlı otomatik isimlendirmenin okumanın diğer bileşenleri ve okuma becerileri ile ilişkisini incelemek	Sonuçlar, zayıf okuyucuların hızlı otomatik isimlendirme görevlerinin yanı sıra okuma ile ilgili diğer görevlerde de genel bir eksikliği olduğunu ortaya koymuştur.
Ün, 2009	ÖÖG yaşayan öğrencilere yönelik bilişsel müdahale programı geliştirmek	Müdahale programı uygulanan deney grubunun son testten aldıkları puanlar, eğitim verilmeyen kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.
Yücel, 2009	Sesbilgisel farkındalık (Fonolojik farkındalık) eğitiminin okuma sorunu olan çocuklar üzerindeki etkisini incelemek	Sonuçlar; sesbilgisel farkındalık eğitiminin, okuma sorunu olan çocukların tüm sesbilgisel farkındalık becerilerini ve okuma becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.
Pekel, 2010	ÖÖG olan ve olmayan çocukların üst bilişsel özelliklerinin karşılaştırılması	Sonuçlar; ÖÖG olan çocukların üst biliş bilgisi, bilme hissi ve öğrenme kararlarının ÖÖG olmayan akranlarına göre anlamlı derecede düşük olduğunu göstermiştir.
Özen, 2011	ÖÖG tanısı almış çocukların geliştirdikleri zihin kuramı yeteneklerini, sağlıklı gelişim gösteren çocuklarla karşılaştırarak incelemek	Gruplar arasında “Zihin Kuramı Testi”nden ve “Çocuk Davranış Ölçeği”nden aldıkları hem toplam puanlar arasında hem de alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ÖÖG tanısı almış çocukların WISC-R testinden aldıkları toplam puanların, Zihin Kuramı Testi ve Sosyal Davranış Ölçeği’nin bazı alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur.
Demirkol, 2012	Uygulanan bireysel program sonucunda öğrencilerin çalışma öncesi ve sonrasındaki yazım yanlışları arasındaki farkı ortaya koymak	Her iki öğrencinin de yazma sürecinde oturma, kâğıt tutma ve kalem tutma hataları tamamen yok olmuştur. Yazım hataları oldukça azalsa da tamamen yok olmadığı gözlenmiştir.

Doğan, 2012	ÖÖG riski taşıyan 5-6 yaş çocuklarına erken müdahale eğitim programının etkinliğini incelemek	Sonuçlar erken çocukluk döneminde öğrenme güçlüğü riski taşıyan çocuklara Erken Müdahale Eğitim Programı'nın etkin bir program olarak kullanılabileceğini ve çocukta var olan yetersizliğin üstesinden gelinmesinde olumlu etkiler yaptığını göstermiştir.
Seçkin, 2012	Okuma güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin okuma akıcılıklarını karşılaştırmak	Sonuçlar; okuma güçlüğü olan öğrencilerin okuma akıcılığı, okuma hızı ve okuma doğruluğunun okuma güçlüğü olmayan akranlarından daha düşük olduğunu göstermiştir.
Hopcan, 2013	ÖÖG yaşayan öğrenciler için web destekli uyarlanabilir bir öğretim sistemi hazırlamak ve öğrenciler üzerinde deneyerek etkililiğini incelemek	Hazırlanan sistem uzmanlar tarafından yeterli bulunmuştur ve sistem öğrenciler tarafından başarıyla kullanılmıştır. Sonuçlar; ÖÖG nedeniyle öğrencilerin yaşadıkları performans sorunlarının sistemin kullanılmasıyla birlikte genel olarak azaldığını göstermiştir.
Polat, 2013	ÖÖG yaşayan öğrenciler için web destekli uyarlanabilir öğretim sistemi tasarlamak	Bu çalışma ile ÖÖG yaşayan öğrencilerin öğrenme ihtiyacının giderilmesinde akademik çalışma ve fiziksel düzenlenmelerin yanı sıra günümüz teknolojilerin de sürece katkı sağlaması gerektiği ve ürün geliştirmeye yönelik çalışmalara gereksinim vurgulanmıştır.
Vidin, 2013	Okuma yazma öğrenme güçlükleri ve çözümüne yönelik çalışmanın etkililiğini incelemek	Öğrencinin okuma yazma becerisinde önemli bir ilerleme gözlenmiştir.
Akçay, 2014	İlkokul sınıf öğretmenlerinin disleksi ile ilgili farkındalık düzeylerini incelemek	Disleksi ile ilgili farkındalık düzeylerinde değişkenler arasında herhangi bir farklılaşma ve anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
Altındağ Kumaş, 2014	Öğrenme güçlüğü olan, matematik güçlüğü yaşayan ve normal gelişim gösteren öğrencilerin toplama ve çıkarma işlemlerindeki işlem performanslarını karşılaştırmak	Yazılı ve sözel işlemlerde öğrenme güçlüğü olan ve matematik güçlüğü yaşayan öğrencilerin, normal gelişim gösteren akranlarına göre işlemleri daha yavaş çözdükleri, işlemlerde daha düşük puanlar aldıkları, daha az işlemi doğru olarak çözdükleri ve daha fazla hata yaptıkları bulunmuştur.
Özbek, 2014	Okuma akıcılığının geliştirilmesinde beceri ve performans temelli teknikleri bir arada kullanarak tablet bilgisayar destekli yapılan çalışmanın etkililiğini incelemek	Tablet bilgisayar destekli sağıltım programı, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma akıcılıklarını geliştirmiştir.
Çelikağ, 2015	Matematik öğrenme güçlüğü olanlarla olmayanların sayı işleme performansını değerlendirmek	Gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna karşın bilgisayarda uygulanan nokta karşılaştırma, sayı karşılaştırma ve zihinsel sayı doğrusu testlerinde diskalkulik çocukların reaksiyon zamanları ve doğruluk yüzdeleri kontrol grubu sağlıklı çocuklardan anlamlı olarak farklı bulunamamıştır.
Altunbaş Yavuz, 2016	Orton-Gillingham yaklaşımına dayalı okuma yazma öğretiminin, okuma yazma güçlüğü olan öğrencilerin akıcı okuma, yazma ve okuduğunu anlama becerilerine etkisini araştırmak	Sonuçlar; Orton-Gillingham yaklaşımına dayalı okuma yazma öğretiminin okuma yazma güçlüğü olan öğrencilerin akıcı okuma, yazma ve okuduğunu anlama becerileri üzerinde olumlu yönde etkili olduğunu göstermiştir.
Anğay, 2016	ÖÖG tanısı almış ve almamış ilkokul 2.sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal uyum düzeylerini karşılaştırmak	ÖÖG tanısı almış ve almamış öğrencilerin sosyal duygusal uyum ölçeğinin tüm alt boyutlarında puanların tanı almamış öğrenciler lehine olduğu görülmüştür. Öğrencilerin tanı ile birlikte diğer özelliklerine göre sosyal duygusal uyum düzeyleri karşılaştırıldığında ise tanı

		değişkeninin tüm düzeylerde etkili olduğu görülmüştür.
Demirel Aksoy, 2016	ÖÖG olan ilkököl çocuklarının işitsel fonksiyonlarını incelemek	Çalışma sonucunda ÖÖG olan çocuklarda işitsel fonksiyonların bozuk olduğu tespit edilmiştir.
Kuru Balta, 2016	Yaygın gelişimsel bozukluk tanısı almış çocuklar ile öğrenme bozukluğu tanısı almış 6-8 yaş çocukların görsel algı becerilerini karşılaştırmak	Yaygın gelişimsel bozukluk tanısı almış çocukların takvim yaşı ve Frostig Gelişimsel Görsel Algı Testi'nin alt alanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır.
Mutlu, 2016	Bilgisayar destekli öğretim materyallerinin matematik öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin sayı algılama becerileri üzerindeki etkilerini incelemek	Sonuçlar; katılımcıların yaklaşık ve tam sayma becerilerinin geliştiğini, problem çözme ve Panamath programı testini cevaplama hızlarında önemli artışların olduğunu göstermiştir.
Atlar, 2017	Okul öncesi dönemdeki işitme kayıplı bir çocuğun evinde ve yakın çevresinde gerçekleşen erken okuma yazma yaşantılarını ve gelişen okuryazarlığını incelemek	Sonuçlar; erken dönemde nitelikli okuma yazma yaşantıları olan işitme kayıplı çocuğun, işiten yaşlıtlarına benzer okuryazar davranışları sergilediğini göstermiştir.
Dikeç, 2017	Okuma bozukluğunda gelişimin rolünü okul başarısı ile çalışma belleğinin alt bileşenleri açısından incelemek	Sonuçlar; hem 2'nci sınıf hem de 4'üncü sınıf okuma bozukluğu grubunun fonolojik döngü ve merkezi yönetici performanslarının literatüre uygun şekilde daha düşük olduğunu göstermiştir. Öte yandan, 2'nci sınıfta fonolojik döngü ile Türkçe ve matematik puanları arasında ilişki çıktığı halde, merkezi yönetici ile böyle bir ilişki bulunmamıştır. Dördüncü sınıfta ise bu iki döngü ile ders başarıları arasında herhangi bir ilişki gözlenmemiştir.
Erdem, 2017	Çocukların bilişsel gelişim düzeylerini öğrenme güçlüğü ve dikkat eksikliği açısından değerlendirmek ve çocuklarda okul olgunluğunun cinsiyet değişkeni ile anlamlı bir ilişkiye sahip olup olmadığını saptamak	Çocukların cinsiyet ve okul olgunlukları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.
Oral, 2017	Özgül öğrenme bozukluğu tarama ölçeği geliştirmek	Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocuklar için özgül öğrenme bozukluğu tarama ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu saptanmıştır.
Atçeken, 2018	Disleksili olan ve olmayan bireylerde işlemsel öğrenme, isimlendirme hızı ve okuma hızları arasındaki ilişkileri incelemek	Sonuçlar; disleksik katılımcıların hızlı otomatik isimlendirme görevlerinde diğerlerine göre daha yavaş olduğunu göstermiştir. Ancak, iki grubun genel işlemsel öğrenme performansı arasında fark gözlenmemiştir.
Gürel, 2018	Konuşma bozukluğu olan ve kardeşlerinde özgül öğrenme bozukluğu öyküsü olan okul öncesi çocukların sağlıklı kontrollerle erken okur-yazarlık test puanları açısından karşılaştırmak	Sonuçlar; risk grubundaki çocukların kontrollerden daha düşük puan aldığını, konuşma bozukluğu grubunun özgül öğrenme bozukluğu kardeş grubuna göre daha düşük puan aldığını göstermiştir.
Kuzucu Öрге, 2018	İkinci sınıf öğrencilerinde okuma akıcılığı ile bilişsel ve dil becerileri arasındaki ilişkilerini incelemek	Sonuçlar; zayıf okuyucuların fonolojik farkındalık ve isimlendirme hızı yoluyla okuma edinimi sürecinde olduklarını, iyi okuyucuların morfolojik farkındalık yoluyla kelimelerin semantiğine yükseldiğini göstermiştir.
Seçil Karamuklu, 2018	Disleksi olan öğrencilerde cümle çözümleme ve ses temelli cümle yöntemleri ile okuma yazma öğretiminin etkililiğini karşılaştırılmak	Sonuçlar; cümle çözümleme yönteminin ses temelli cümle yöntemine göre disleksili öğrencilerde harflerin, hecelerin, kelimelerin ve cümlelerin okunması ve yazımında daha etkili olduğunu göstermiştir.

Şahin, 2018	Çoklu ortam materyallerinin okuma-yazma güçlüğü olan öğrencilerin okuma-yazma becerileri üzerinde etkisini incelemek	Uygulama süreci öncesinde denk olan deney ve kontrol gruplarının her ikisinde de uygulama sonrası okuma – yazma süreci becerilerinde, okuma becerilerinde, yazma becerileri ile okuma ve yazma hızlarında anlamlı bir artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Açıkgöz, 2019	Öğrenme güçlüğü riski olan anasınıfı çocuklarının özelliklerini aile öğretmen görüşlerine göre belirlemek	ÖÖG riski olan anasınıfı çocuklarının özelliklerinin; dil ve iletişim ile ilgili sorunlar, ince motor gelişim ile ilgili sorunlar, kaba motor gelişim ile ilgili sorunlar, renk, sayı ve şekil kavramı ile ilgili sorunlar, algı sorunları, zaman ve yön kavram sorunları, bellek sorunları, dikkat sorunları, sosyal-duygusal sorunlar, organizasyon becerilerine ilişkin sorunlar, okula ve okuma-yazmaya karşı isteksizlik ve problem davranışlar temaları altında toplandığı görülmüştür.
Çetin Kazak, 2019	Okul öncesi dönemdeki çocukların özgül öğrenme güçlüğü tarama çalışması	Okul öncesi dönemde riskli çocuk olarak tespit edilen çocuklar, aileleri ve öğretmenlerinden gelen demografik değişkenler ile özgül öğrenme güçlüğü arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.
Çolak, 2019	Drama yönteminin, disleksi teşhisi konmuş öğrencilere okuma yazma öğretimindeki etkisini araştırmak	Sonuçlar; dramanın, disleksi teşhisi konmuş öğrencinin etkinliklerle ders işlemekten keyif aldığını, elde ettiği bilginin kalıcı hale gelmesini ve okuma yazma tutumlarını, öz benliğini olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.
Çoştı, 2019	Matematik öğrenme güçlüğüne sahip bireylerin belirlenmesine yönelik model geliştirme çalışması	Sonuçlar; AİDEK ve TİZ tanılama modellerinin gösterdiği tanılama uyumu nedeniyle AİDEK tanılama modelinin ayırt ediciliği yüksek ve tutarlı bir model olduğunu göstermiştir.
Ege, 2019	Okuma güçlüğünün giderilmesinde akıcı okuma stratejilerinin etkisini incelemek	Sonuçlar; eko ve tekrarlı okuma stratejilerini şiir türü metinler üzerinden uygulamanın okuma güçlüğünü giderdiğini, akıcı okuma ve okuduğunu anlama becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.
Gündüz, 2019	Metinlerin dislektik okunabilirlik analizi ve göz hareketlerini kullanarak disleksi teşhisi yapmak	Okuma deneyleri sırasında kaydedilen göz hareketlerini analiz ederek, okuyucunun % 90'a varan başarı oranıyla disleksik veya disleksik olmayan bir okuyucu olduğu tahmin edilmiştir.
Karataş, 2019	Yazma güçlüğü yaşayan öğrencilerin bazı yöntem ve teknikler kullanılarak, yaşadıkları sorunları ortadan kaldırılmak	Araştırma süreci boyunca uygulanan yöntem, teknik ve uygulamalar, katılımcıların yazma güçlüğlerinin giderilmesinde olumlu katkı sağlamıştır.
Okur, 2019	4-6 yaş (48-72 ay) aralığında bulunan okul öncesi dönem çocuklarının öğrenme güçlüğü erken belirtilerinin ebeveyn tarafından değerlendirilmesini sağlayacak bir ölçek geliştirmek	Geliştirilen ölçek geçerlik ve güvenilirlik analizlerinden elde edilen bulgulara göre geçerli ve güvenilirlerdir.
Sağlam, 2019	Okuma güçlüğü olan 3. sınıf öğrencilerinin tekrarlı ve yankılayıcı okuma yöntemlerini kullanarak okuma güçlüğünü aşip aşamayacaklarını belirlemek	Tekrarlı ve yankılayıcı okuma yöntemleriyle yapılan çalışmaların sonucunda, öğrencilerin sesli okuma hatalarında azalma, okuduğunu anlama yüzdelerinde artış olduğu görülmüştür. Ancak okuma düzeylerinin endişe düzeyinde kaldığı görülmüştür.
Sevinç, 2019	ÖÖG olan ilkökul öğrencilerinin matematik dersi geometri öğrenme alanındaki akademik başarı düzeylerini incelemek	ÖÖG'nin geometri alanındaki akademik performansı olumsuz yönde etkilediği ve ÖÖG olan öğrencilerin geometriye karşı olumsuz tutum sergiledikleri belirtilmiştir.

Topalca, 2019	Drama yönteminin dislekside sesbilgisel farkındalık becerisine etkisini incelemek	Sonuçlar; drama temelli eğitim uygulamalarından sonra öğrencilerin sesbilgisel farkındalık, iletişim, iş birliği, özgüven ve yardımlaşma becerilerini geliştirdiğini göstermiştir.
Akın, 2020	Öğrenme güçlüğü riski olan öğrencilerin akıcı okuma ve okuduğunu anlama becerilerinde zenginleştirilmiş okuma becerileri müdahale paketinin etkililiğini incelemek	Müdahale uygulanan grubun bireysel okuma performanslarının müdahale süresince gelişim gösterdiği görülmüştür.
Atmaca, 2020	Bilişsel Gelişim Programının (COGENT) ÖÖG olan öğrencilerin okuma ve yazma becerilerine etkisini incelemek	Uygulanan müdahalenin deney grubunda yer alan öğrencilerin okuma hızlarını arttırdığı, okuma hatalarını azalttığı, okuduğunu anlama ve işittiğini yazma becerilerini geliştirdiğini göstermiştir.
Balıkçı, 2020	Okumayı geliştirme programının (OGEP) ÖÖG olan ilkokul öğrencilerinin okuma becerileri ve motivasyonları üzerindeki etkilerini değerlendirmek	Sonuçlar; OGEP uygulamasının ÖÖG olan öğrencilerin akıcı okuma becerilerine olumlu yönde etkisi olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte çalışmaya katılan öğrencilerin aileleri ve sınıf öğretmenleri OGEP'in öğrencilerin akıcı okuma performanslarını geliştirmede etkili olduğunu ve okuma motivasyonlarını arttırdığını belirtmiştir.
Çelik, 2020	3. sınıf öğrencilerinin yaşadığı okuma güçlüklerinin sebeplerini öğretmen görüşlerine dayalı olarak derinlemesine incelemek ve yapay zekâ yöntemi ile modellemek	Sonuçlar; öğrencilerin yaşaması muhtemel okuma sorunları ile bu sorunların nedenlerine yönelik faktörlerin belirlenerek önleyici çalışmalar ile bu sorunlar daha ortaya çıkmadan önce çözüm yollarının geliştirilmesine katkı sağlamıştır.
Kaşdemir, 2020	Tam zamanlı kaynaştırma kapsamında öğrenim görmekte olan, öğrenme güçlüğü tanısı konmuş bir ilkokul öğrencisinin okuduğunu anlama becerisini öyküleyici metinler aracılığıyla geliştirme sürecinde "TİÖD" okuduğunu anlama stratejisinin etkililiğini incelemek	Sonuçlar, TİÖD okuduğunu anlama stratejisinin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencinin okuduğunu anlama becerisini geliştirmede etkili olduğunu göstermiştir.
Küçükköy, 2020	Kelimeleri hecelerine bölmenin okuma güçlüğü olan çocukların okuma performansı üzerine etkilerini incelemek (Okuma becerileri geri kalmış çocuklar için yardımcı bir teknik)	Kelimelerin hecelerine bölünmesi probleminin öğrencinin adına çözülmüş olmasının etkilerini sınımış ve bunun anlamlı bir şekilde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Yardımlı okuma durumunda, deneklerin hece ve kelime okuma performansları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde artmıştır, hata sayıları düşmüştür.
Pehlevan, 2020	Öğrenme güçlüğü tanılı kaynaştırma öğrencilerine yönelik fen kılavuzu hazırlamak, uygulamak ve bu kılavuzun öğrencilerin kavramsal anlamaları üzerine olan etkisini incelemek	Sonuçlar; hazırlanan fen kılavuzunun öğrenme güçlüğüne sahip kaynaştırma öğrencilerinin kavramsal anlamaları üzerinde olumlu etkisi olduğunu göstermiştir.
Sirem, 2020	Okuma güçlüğü olan öğrencilere yönelik "Okuma Destek Programı" (ODEP) geliştirmek ve geliştirilen programın okuma güçlüğü sağaltımına etkisini incelemek	Sonuçlar; ODEP'in okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerin akıcı okuma (kelime tanıma ve okuma hızı), okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okumaya yönelik tutumları üzerinde olumlu yönde etkisi olduğunu göstermiştir.
Urfalıoğlu-Eroğlu, 2020	Nörogeribildirim ve çoklu duyulu öğrenme ile dislekside okuma becerilerini geliştirmek	Nörogeribildirim ve çoklu duyulu öğrenmeyi aynı anda kullanan bir cep telefonu uygulaması olan Auto Train Brain'in dislekside etkin bir çözüm olduğu görülmüştür.

Uz Hasırcı, 2020	Gillon fonolojik farkındalık eğitim programının etkililiğini incelemek	Sonuçlar; programın fonolojik farkındalık becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermiştir.
Albeyoğlu, 2021	Okuma bozukluğu olan ve olmayan çocukları fonolojik farkındalık ve işitsel/görsel çalışma belleği başarımları açısından karşılaştırmak	Sözel ve yazılı dili anlama ve kullanmada güçlük yaşama ile okuma ve yazmada hata yapma okuma bozukluğu olan çocuklarda fonolojik farkındalık ve sınıf düzeyi açısından yordandırken, okuma bozukluğu olmayan çocuklarda sadece sınıf düzeyi açısından yordandığı görülmüştür.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma kapsamında erken çocukluk dönemi ÖÖG olan veya ÖÖG riski taşıyan öğrencilerle ilgili Türkiye’de yapılan 56 lisansüstü çalışma incelenmiştir. Bu alanda yapılan tez sayılarının son yıllarda hızlı bir artış gösterdiği görülmektedir. Erken çocukluk dönemi ÖÖG farkındalık çalışmalarıyla ve erken dönemde tanılanan öğrencilerin sayılarının artmasıyla bu artışın devam edeceği düşünülebilir. Bu alandaki araştırmalara bakıldığında, araştırma konularının içinde okuma-yazma güçlüğü araştırmalarının en yüksek oranı oluşturulduğu görülmektedir. Öğrencilerde en yaygın görülen ÖÖG türü ise okuma güçlüğüdür. İncelenen araştırmalarda okuma güçlüğü için; kelime okuma doğruluğu, okuma hızı/akıcılığı ve okuduğunu anlama becerilerinin, yazma güçlüğü için; heceleme, dilbilgisi ve noktalama, yazılı ifade netliği/düzen becerilerinin, matematik güçlüğü için; sayı duygusu, aritmetik olguların ezberlenmesi, doğru/akıcı hesaplama, doğru matematik muhakeme becerilerinin önemi vurgulanmaktadır. Matematik öğrenme güçlüğüne yönelik araştırmaların sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Matematik öğrenme güçlüğüne yönelik çalışmaların azlığı bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmadaki tezlerin yöntemleri incelendiğinde 15 araştırmada tarama yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Buna benzer bir durum, özel eğitim alanındaki araştırmaların eğilimlerini belirlemek için yapılmış bir çalışmada görülmektedir (Güner-Yıldız vd., 2016). Tarama çalışmaları günümüzde ya da geçmişte var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi/ortaya koymayı amaçlamaktadır (Karasar, 2005). Tarama çalışmaları, olguların bazı yönlerini ortaya koymasına rağmen olgular arasındaki ilişkileri tam olarak ortaya koyamaması sebebiyle bilimsel çabanın başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk vd., 2014). Bu nedenle araştırmalardan elde edilen bilgi düzeyinin değişmesi ve daha derinleşmesi için deneysel araştırmaların sayısının artması gerekmektedir. Çalışmamızda ele alınan tezlerin 16’sının deneysel araştırma yöntemiyle ve 8’inin yarı deneysel araştırma yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmektedir. Fraenkel vd., (2006) göre deneysel araştırmalar hem herhangi bir değişkenin etkilerini gözlemede kullanılabilir tek yol olması hem de uygun kullanıldığında neden ve sonuç ilişkilerini test edebilecek en güvenli ve geçerli yol olması noktasında diğer yöntemler içerisinde eşsizdir. Deneysel araştırmaların sayısında bir artış söz konusu olsa da daha fazla deneysel çalışma yapılarak öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek öğretim programlarının ve uygulamaların geliştirilmesi gerekmektedir.

Erken çocukluk dönemi ÖÖG alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde 42 adet yüksek lisans tezine, 13 doktora tezine rastlanmıştır. Bu tezler bilimsel çalışmalardır ve alana katkıları çok önemlidir. Bu çalışmalar incelendiğinde tezlerin çoğunluğu eğitim alanında yoğunlaşsa da tıp ve psikoloji gibi farklı alanlarda da yapıldığı görülmüştür. İlerleyen yıllarda yapılacak çalışmalarda, farklı bakış açılarının sunulabilmesi amacıyla farklı alan uzmanlarının bir araya gelerek yapacakları araştırmalara gereksinim duyulacağı düşünülmektedir.

Erken çocukluk döneminde, ÖÖG’ye yönelik uygulanan teknik, strateji ya da eğitim programları etkili olmaktadır ve öğrencilerin performansında artış gözlenmektedir. Ancak ÖÖG genellikle ilkökul döneminde tanılanmaktadır. Erken çocukluk dönemi ÖÖG belirtilerinin ortaya konabilmesi ve gerekli durumlarda erken müdahalenin gerçekleşebilmesi amacıyla okul öncesi dönemde yapılacak çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Erken çocukluk dönemi ÖÖG ile ilgili Türkiye’deki alan yazının gelişmesi için disiplinler arası çalışmalara ek olarak, erken dönem ÖÖG bilimsel araştırmalarının ve ölçek geliştirme çalışmalarının artması gerekmektedir.

Sonuç olarak; Türkiye’de erken çocukluk dönemi ÖÖG’yle ilgili yapılan çalışma sayısında bir artış olmasına rağmen okul öncesi dönemde yapılan çalışmalar sınırlıdır ve yeni çalışmalara ihtiyaç

vardır. İlerleyen yıllarda çalışmaların nicelik ve nitelik olarak gelişme göstermesi beklenmektedir. Ayrıca yapılacak araştırmaların, farklı meslek gruplarında çalışan akademisyen, öğretmen, doktor, psikolog gibi kişileri bir araya getiren disiplinlerarası bir iş birliğiyle yapılması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Abolafya, P. B. (2008). *İkinci sınıf öğrencilerinde hızlı otomatik isimlendirmenin okumanın diğer bileşenleri ve okuma becerileri ile ilişkisi* (Tez No. 231942) [Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Açıkgöz, G. (2019). *Öğrenme güçlüğü risk grubunda olan anasınıfı çocuklarının özelliklerinin aile ve öğretmen görüşlerine göre belirlenmesi* (Tez No. 590555) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Akçay, D. (2014). *İlkokul 1-4. sınıf öğretmenlerinin disleksi ile ilgili farkındalık düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 381736) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Akın, U. (2020). *Öğrenme güçlüğü riski olan öğrencilerin akıcı okuma ve okuduğunu anlama becerilerinde zenginleştirilmiş okuma becerileri müdahale paketinin etkililiği: Müdahaleye tepki modeli düzey-II yaklaşımı uygulaması* (Tez No. 621214) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Albeyoğlu, Z. E. (2021). *Okuma bozukluğu olan ve olmayan çocukların fonolojik farkındalık ve işitsel/görsel çalışma belleği başarımları açısından karşılaştırılması* (Tez No. 662418) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Altındağ-Kumaş, Ö. (2014). *Öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin toplama ve çıkarma işlemlerindeki performansları* (Tez No. 354792) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Altunbaş-Yavuz, S. (2016). *Okuma yazma güçlüklerini gidermede orton-gillingham yaklaşımının etkisi* (Tez No. 429436) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Anğay, Ş. (2016). *Özel öğrenme güçlüğü tanısı almış ve almamış ilkökul 2.sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal uyum düzeylerinin karşılaştırılması* (Tez No. 447599) [Yüksek lisans tezi, Nişantaşı Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- APA. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders-5*. American Psychiatric Association.
- Aslan, K. (2015). *Özgül öğrenme güçlüğünün erken dönem belirtileri ve erken müdahale uygulamalarına dair derleme*. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, Uluslararası Katılımlı 3. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongre Kitabı, Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/husbfd/issue/7893/103918>
- Atçeken, D. (2018). *Disleksili olan ve olmayan Türk çocuklarında işlemsel öğrenme, isimlendirme hızı ve okuma hızları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Tez No. 498839) [Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Atlar, H. (2017). *Okul öncesi dönemdeki işitme kayıplı bir çocuğun gelişen okuryazarlık yaşantılarının incelenmesi* (Tez No. 463466) [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Atmaca, F. (2020). *Bilişsel gelişim programının (cogent) özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma ve yazma becerilerine etkisi* (Tez No. 648474) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

- Balıkçı, Ö. S. (2020). *Okumayı geliştirme programının (ogep) özel öğrenme güçlüğü olan ilkokul öğrencilerinin okuma becerileri ve motivasyonları üzerindeki etkililiği* (Tez No. 640013) [Doktora tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Baydık, B. (2002). *Okuma güçlüğü olan ve olmayan çocukların sözcük okuma becerilerinin karşılaştırılması* (Tez No. 122517) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Bekman, S., Gürlesel, C. (2005). *Doğru başlangıç: Türkiye’de okul öncesi eğitim*. TUSİAD-T.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri (Scientific research methods)*. Pegem Akademi.
- Çelik, C. (2020). *3. sınıf öğrencilerinin yaşadığı okuma güçlüklerinin sebeplerinin yapay zekâ yöntemi ile modellenmesi* (Tez No. 640591) [Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çelikağ, İ. (2015). *Matematik öğrenme güçlüğü (diskalkuli) hastaları ve sağlıklı kontrollerde sayı işleme performansının değerlendirilmesi* (Tez No. 417242) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çetin-Kazak, V. (2019). *Okul öncesi dönemdeki 5-6 yaş grubundaki çocukların özgül öğrenme güçlüğü belirti tarama çalışması* (Tez No. 568923) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çinar-Özdemir, Ö. (2006). *Disgrafi problemi olan çocuklarda üst ekstremite motor eğitiminin yazı yazma üzerine etkisi* (Tez No. 192059) [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çolak, Y. (2019). *Disleksi teşhisi konmuş öğrencilere drama ile okuma yazma öğretimi* (Tez No. 592494) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Çoştı, S. (2019). *Matematik öğrenme güçlüğüne sahip (diskalkulik) bireylerin belirlenmesine yönelik model geliştirme çalışması* (Tez No. 616926) [Doktora tezi, Trabzon Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Demir, B. (2005). *Okulöncesi ve ilköğretim birinci sınıfa devam eden öğrencilerde özel öğrenme güçlüğüünün belirlenmesi* (Tez No. 188756) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Demirel-Aksoy, E. (2016). *Özel öğrenme güçlüğü olan ilkokul çocuklarının işitsel fonksiyonlarının incelenmesi* (Tez No. 449079) [Yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Demirkol, N. (2012). *2.sınıfa devam eden iki öğrencinin yazım hatalarının düzeltilmesi üzerine bir durum çalışması* (Tez No. 311796) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Dikeç, B. (2017). *Okuma bozukluğunda gelişimin rolünün okul başarısı ile çalışma belleğinin alt bileşenleri açısından 2’nci ve 4’üncü sınıflarda incelenmesi* (Tez No. 486391) [Doktora tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Diken, H. İ. (Ed.) (2010). *Erken çocukluk eğitimi* (1. Baskı). Pegem Akademi.
- Doğan, H. (2012). *Özel öğrenme güçlüğü riski taşıyan 5-6 yaş çocukları için uygulanan erken müdahale eğitim programının etkisinin incelenmesi* (Tez No. 319492) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Ege, B. (2019). *Okuma güçlüğüünün giderilmesinde akıcı okuma stratejilerinin etkisi* (Tez No. 591812) [Yüksek lisans tezi, Bayburt Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Erdem, İ. (2017). *5-7 yaş arası çocukların bilişsel gelişim düzeylerinin dikkat eksikliği ve özel öğrenme güçlüğü açısından değerlendirilmesi-İstanbul ilinde bir özel okul örnelemi* (Tez No. 485496)

- [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). Mc Graw Hill.
- Gough, D., Oliver, S., & Thomas, J. (Eds.). (2017). *An introduction to systematic reviews*. Sage Pub.
- Gülpınar, Ö. & Güçlü, A. G. (2013). Derleme makalesi nasıl yazılır? *Turkish Journal of Urology*, 39(1), 44-48.
- Gündüz, A. (2019). *Metinlerin dislektik okunabilirlik analizi ve göz hareketlerini kullanarak disleksi teşhisi* (Tez No. 597150) [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Güner-Yıldız, N., Melekoğlu, M. A. ve Paftalı, A. T. (2016). Türkiye’de özel eğitim araştırmalarında eğilimler. *İlköğretim Online*, 15(4), 1076-1089. <http://dx.doi.org/10.17051/io.2016.06677>
- Gürel, Y. (2018). *Konuşma bozukluğu olan / kardeşlerinde özgül öğrenme bozukluğu öyküsü olan okul öncesi çocukların sağlıklı kontrollerle erken okur-yazarlık test puanları açısından karşılaştırılması* (Tez No. 492675) [Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Hopcan, S. (2013). *Öğrenme güçlüğü yaşayan 1.-3. sınıf öğrencileri için web destekli uyarlanabilir öğrenme sistemi geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi* (Tez No. 336033) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi* (15. Baskı). Nobel Yayın.
- Karataş, A. (2019). *İlkokulda yazma güçlüğüünün giderilmesi: Eylem araştırması* (Tez No. 552310) [Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Kaşdemir, B. (2020). *Özel öğrenme güçlüğü olan bir öğrencinin okuduğunu anlama becerisinin tahmin-inceleme-özetleme örgütleme- değerlendirme (tiöd) okuduğunu anlama stratejisi ile geliştirilmesi* (Tez No. 631274) [Yüksek lisans tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Koç, B. (2018). *Diskalkulik öğrencilere toplama ve çıkarma öğretimine yönelik bir eylem araştırması* (Tez No. 493085) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Kuru-Balta, H. (2016). *Yaygın gelişimsel bozukluk tanısı almış çocuklar ile öğrenme bozukluğu tanısı almış 6-8 yaş çocukların görsel algı becerilerinin karşılaştırılması* (Tez No. 441236) [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Kuzucu-Örge, S. (2018). *İkinci sınıfta zayıf ve iyi okuyucuları farklılaştıran bilişsel ve dilbilimsel değişkenler* (Tez No. 506673) [Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Küçükköy, M. E. (2020). *Kelimeleri hecelerine bölmenin okuma güçlüğü çeken çocukların okuma performansı üzerine etkileri: okuma becerileri geri kalmış çocuklar için yardımcı bir teknik* (Tez No. 621903) [Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Melekoğlu, M. A. & Çakıroğlu, O. (2015). *Öğrenme Güçlüğü Tanılama Süreci*. Vize Yayıncılık.
- Mutlu, Y. (2016). *Bilgisayar destekli öğretim materyallerinin matematik öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin sayı algılama becerileri üzerindeki etkilerinin incelenmesi* (Tez No. 429622) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem* (3. Baskı). Epsilon Yayıncılık.
- Okur, M. (2019). *Öğrenme güçlüğü erken belirtileri tarama ölçeğinin psikometrik niteliklerinin belirlenmesi* (Tez No. 555853) [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

- Oral, E. (2017). *60-72 aylık çocuklar için özgül öğrenme bozukluğu tarama ölçeğinin geliştirilmesi* (Tez No. 487429) [Yüksek lisans tezi, Okan Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Özat, N.E. (2010). *Öğrenme güçlüğü yaşayan çocuklarda frostig görsel algı eğitim programının etkisi* (Tez No. 263447) [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Özbek, A. B. (2014). *Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma akıcılığını geliştirmede tablet bilgisayar destekli sağaltım programının etkililiği* (Tez No. 368247) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Özen, K. (2012). *Özel öğrenme güçlüğü tanısı almış 7-9 yaş çocukların geliştirdikleri zihin kuramı yetenekleri ile sosyal gelişimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve sağlıklı gelişim gösteren grup ile karşılaştırılması* (Tez No. 314073) [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Özyürek, Ö. (2019). *ÖÖB tanısı olan bir grubun belirti şiddeti annelerinin ebeveynlik tarzlarına dair çocukların algıları, annelerin stresle başa çıkma, ebeveynlik yetkinliği ve ödev çatışması açısından kontrol grubu ile karşılaştırılarak incelenmesi* (Tez No. 552942) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Pehlevan, M. (2020). *Dördüncü sınıf öğrenme güçlüğü tanılı kaynaştırma öğrencilerine yönelik fen kılavuzunun hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi* (Tez No. 639661) [Yüksek lisans tezi, Trabzon Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Pekel, D. (2010). *Özel öğrenme güçlüğü olan ve olmayan çocukların üst bilişsel özelliklerinin karşılaştırılması* (Tez No. 277873) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Polat, E. (2013). *Özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için web destekli uyarlanabilir öğretim sistemi tasarımı* (Tez No. 336032) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Saday Duman, N. (2014). *Özgül Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklarda Eğitsel Tedavinin Benlik Saygısı Düzeyine Etkisi* (Tez No. 384232) [Tıpta uzmanlık tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Sağlam, Ö. (2019). *Tekrarlı ve yankılayıcı okuma yöntemlerinin 3. sınıf öğrencilerinin okuma becerilerine etkisi* (Tez No. 540869) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Seçil-Karamuklu, E. (2018). *Disleksi olan öğrencilerde cümle çözümlene ve ses temelli cümle yöntemleri ile okuma yazma öğretiminin etkililiğinin karşılaştırılması* (Tez No. 528190) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Seçkin, Ş. (2012). *Okuma güçlüğü olan ve olmayan ilköğretim öğrencilerinin okuma akıcılıkları* (Tez No. 320118) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Sevinç, E. (2019). *Özel öğrenme güçlüğü olan ilköğretim 4.sınıf öğrencilerinin matematik dersi geometri öğrenme alanındaki akademik başarı düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 651962) [Yüksek lisans tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Sirem, Ö. (2020). *Okuma destek programının ilköğretim öğrencilerinin okuma güçlüğü sağaltımına etkisi* (Tez No. 632814) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Şahin, F. (2018). *Çoklu ortam materyallerinin okuma-yazma güçlüğü çeken öğrencilerin okuma-yazma becerileri üzerinde etkisi* (Tez No. 518285) [Yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

- Topalca, S. (2019). *Drama yönteminin dislekside sesbilgisel farkındalık becerisine etkisi* (Tez No. 591758) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- UNICEF (2001). *Dünya çocuklarının durumu raporu. Erken çocukluk dönemi*. Unicef.
- Urfalıoğlu-Eroğlu, G. (2020). *Nörogeribildirim ve çoklu duyulu öğrenme ile dilekside okuma becerilerinin artırılması* (Tez No. 642068) [Doktora tezi, Sabancı Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Uz-Hasırcı, S. (2020). *Gillon fonolojik farkındalık eğitim programının etkililiğinin incelenmesi* Tez No. 639341) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Ün, D. (2009). *Özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik bilişsel müdahale programı* (Tez No. 262785) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Vidin, G. (2013). *Bir ilkokul ikinci sınıf öğrencisinin okuma yazma öğrenmesindeki güçlüklerin ve çözümüne yönelik çalışmanın etkililiğinin incelenmesi* (Tez No. 348759) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Yılmaz, M. (2006). *İlköğretim 3. sınıf öğrencilerinin sesli okuma hatalarını düzeltmede ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede tekrarlı okuma yönteminin etkisi* (Tez No. 191042) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Yücel, D. (2009). *Sesbilgisel farkındalık (fonolojik farkındalık) eğitiminin okuma sorunu olan çocuklar üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Tez No. 248253) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>